

Selbu kommune
v/ Ordfører Ole Morten Balstad
Rådmann Stig Roald Amundsen
Enhetsleder Ragnhild Wesche Kvål

Trondheim 9/2-2017

Boliger for mennesker med utviklingshemming i Selbu

NFU er glade for at Selbu kommune vil prioritere å styrke kommunens boligtilbud overfor mennesker med utviklingshemming. Vi håper at kommunen vil legge våre nasjonale politiske føringer til grunn for utbyggingen.

Vi vil anbefale og anmode Selbu kommune om å:

- Prioritere varierte boformer som er en del av eller inngår som en del av den ordinære bebyggelsen
- Åpne for at beboerne kan få valgmuligheter mellom å eie eller å leie bolige
- Sikre valgmuligheter i valget av hvor og med hvem en vil bo
- Åpne for muligheten av at beboere med utviklingshemming også kan ha ønsker om å flytte etter noen år
- Unngå konsentrasjoner av boliger for mennesker med utviklingshemming, spesielt unngå at boliger for mennesker med utviklingshemming etableres i tilknytning til sykehjem, boliger beregnet for psykisk syke, institusjoner for rusmisbrukere, barneboliger eller avlastningsboliger for barn.
- Legge til rette for at mennesker med utviklingshemming også kan bo i ordinære boliger. Utviklingshemming setter i seg selv ingen spesielle krav til byggets utforming.
- Unngå tvangsflytting.

FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, artikkel 19, sier at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til selv å bestemme hvor og med hvem de skal bo. Mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ikke måtte bo i en bestemt boform. Konvensjonen legger stor vekt på at en skal sikre samfunnsdeltakelse og hindre segregering av mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Skal konvensjonskravene kunne oppfylles, er det viktig med et variert botilbud og å unngå store bofellesskap eller områder hvor innbyggere med utviklingshemming eller funksjonsnedsettelse utgjør en vesentlig andel av beboerne.

Bofellesskapenes størrelse

I tiden etter reformen, hadde Husbanken strenge regler for utforming av boliger til mennesker med utviklingshemming (se Husbankens rundskriv HB-1212 og det etterfølgende rundskriv HB-1255). Husbankens krav var at bofellesskap eller samlokaliserte boliger ikke skulle ha flere enn fire beboere.

I Innst. 54 S (2011–2012), viser en samlet helse- og omsorgskomiteé til avviklingen av institusjonsomsorgen og sier at maksimalt antall som skal bo sammen er fra tre til fem personer.

NOU 2016: 17 «På lik linje» argumenterer for en maksimumsgrense på seks personer (se side 205).

I Svensk lovgivning er maksimumsgrensen fra tre til fem personer (se SOSFS 2002:9. Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS).

Begrunnelsen for begrensningene er dels knyttet til antallet tjenesteytere og totalt antall personer som inngår i bofellesskapets sosiale system. I et hjem skal en omgås kjente. Store ansamlinger bidrar i seg selv til stigmatisering. Det blir lett til «de» og «oss». Store bofellesskap har en større fare for å bli mer en arbeidsplass enn hjem. Det er mer uro og ustabilitet i store bofellesskap. Leser en rapporten om store bofellesskap fra NTNU eller NOU 2016: 17, kap. 14 og 23,

vil en finne flere og mer utdypende begrunnelser for begrensning av bofellesskapenes størrelse og konsentrasjon av personer med utviklingshemming.

NFU anbefaler at Selbu kommune ikke planlegger bofellesskap for flere enn tre til seks beboere. For beboere med store tjenestebehov, vil antall ulike tjenesteytere per person ofte kunne bli 15 iløpet av et år. Bor seks personer med store bistandsbehov sammen, vil beboerne ha 90 eller flere tjenesteytere i deres privatsvære i løpet av et år.

Eie eller leie

Nordmenn flest legger seg opp en formue gjennom livet. For de fleste skjer formuesoppbyggingen gjennom nedbetaling av lånene på egen bolig. Mennesker med utviklingshemming bør også ha slike muligheter.

Å eie en bolig vil også styrke den enkeltes følelse av integritet og verdighet. Dette kan for mange være av stor betydning siden mange utviklingshemmede er avhengig av livslang hjelp og derfor er i en sårbar situasjon.

Det å eie en bolig gir en sikkerhet med hensyn til framtidige boutgifter. Mange bor i samme bolig i femti år. Dagens husleienivå for kommunale utleieboliger forteller lite om hvordan husleien er om ti år.

Husbanken har flere ordninger som kan benyttes for at de som ønsker det, skal kunne eie sin egen bolig. NFU anbefaler at Selbu kommune benytter seg av disse ordningene.

Bruk av ordinær boligmasse

Utviklingshemming setter ingen spesielle krav til boligutforming. De som måtte ønske å bo i ordinære boliger i den ordinære boligmassen, bør få anledning til det. Bruker en den ordinære boligmassen, vil de øke valgmulighetene til kommunens innbyggere med utviklingshemming, uavhengig av hvordan de blir boende. Ordinære boliger er fritt omsettelige og kan kjøpes og selges etter behov. Skal en sikre valgmuligheter og utelukkende satse på bofellesskap for personer med utviklingshemming, så må kommunen ha et overskudd av slike spesielle boliger.

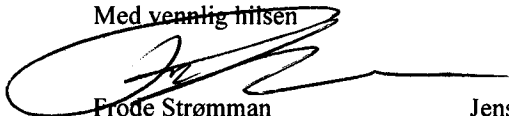
Flytting

Flytting av personer som i dag har leiligheter, bør bare skje hvis leietaker ønsker det. Ingen setter pris på å måtte flytte mot sin vilje. Husleieloven setter også strenge vilkår for oppsigelse av leiekontrakter. NFU har vært involvert i flere saker hvor kommunen har ønsket å flytte leietakere til nye og «mer hensiktsmessige bofellesskap». Slike konflikter skaper mye unødig uro. I de absolutt fleste tilfellene er husleieloven en svært god sikkerhet for leietakerne.

I planleggingen bør en også ta høyde for at beboere kan ønske å flytte fra leiligheten sin og til en annen leilighet. Blant folk flest er det et velkjent fenomen at selv velfungerende ektepar ikke trenger fungere like godt etter noen år. Gode naboer kan bli uvenner. Folks boligpreferanser kan endres. Selv om en trivdes godt da en flyttet inn, kan det være en belastning å måtte bo i den samme leiligheten dersom en ønsker sterkt å flytte etter noen år. Derfor er det ikke hensiktsmessig å låse seg til en bestemt løsning som kan bli vanskelig å endre etter noen år.

I dette brevet har vi argumentert for at Selbu kommune bør velge andre løsninger for boliger for utviklingshemmede enn de som hittil har vært skissert. Dette først og fremst av hensyn til de som skal bo i dem, men også fordi den løsningen som hittil er skissert totalt sett etter vår mening ikke vil gi noen god løsning for bygda.

Med vennlig hilsen

Frode Strømman

Jens Petter Gitlesen

Bjørn Nervik

Fylkesleder NFU

Forbundsleder NFU

Lokal representant NFU